ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA

Ügyszám: [redacted]

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG
Ügyszám: II/ 02809 - 0 / 2026
Érkezett: 2026 OKT 28.
Érkezés módja
POSTÁN | @ | EGYÉB: Kézbesítő
Példány: 1 | Melléklet: 0 | Kezelőiroda: [redacted]

Dr. Czine Ágnes
elnökhelyettes asszony részére

Alkotmánybíróság

Budapest
Donáti u. 35-45.
1015

tajekoztatas@mkab.hu
elnok@mkab.hu

Tisztelt Elnökhelyettes Asszony!

Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 2. § (3) bekezdésében és 34. §-ában biztosított jogkörömnél fogva – a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztoshelyettes az Ajbt. 3. § (3) bekezdése alapján tett javaslatára és szakmai előkészítésében –

i n d í t v á n y o z o m,

hogy az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 24. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság **vizsgálja meg**, és az Abtv. 41. § (1) bekezdésében biztosított jogkörében **semmisítse meg**

az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Natura Korm. rendelet) 10/A. § (2) bekezdésében *„az ország energiaellátását biztosító szénhidrogénbányászati tevékenység,"* szövegrészt,

mivel az – álláspontom szerint – a visszalépés tilalmába ütközik, és ezért ellentétes az Alaptörvény P), valamint XX. és XXI. cikkeiben foglaltakkal, továbbá nem felel meg az Alaptörvény 38. cikkének (1) bekezdésében foglaltaknak sem.

[redacted]

Indokolás

I. Az indítvány benyújtásának előzményei és alapjogi keretei

Az alapvető jogok biztosának és a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettesének (a továbbiakban: biztoshelyettes) – az Alaptörvény P) cikke, továbbá az Ajbt. 1. § b) pontja és 3. §-a alapján nevesítetten **a nemzet közös örökségébe tartozó értékek védelme érdekében**, illetve **a jövő nemzedékek érdekeinek képviseletében, alkotmányos kötelezettsége jelezni, amennyiben egy jogszabálytervezet, vagy jogszabály kapcsán alapjogi aggályok merülnek fel.**[1] A biztoshelyettes a hivatkozott, jogkörét meghatározó rendelkezéseknek megfelelően általában is figyelemmel kíséri a nemzet közös örökségébe tartozó, alapjogi oltalom alatt álló értékekre vonatkozó jogalkotási és jogalkalmazási gyakorlatot, így a jelen indítvánnyal érintett szabályozás kialakítására irányuló jogalkotási folyamatot is. Annak lezárultát követően az Ajbt. 3. § (1) bekezdés e) pontjában foglaltak szerint javasolta az alapvető jogok biztosának – részemre – az Alkotmánybírósághoz fordulást.

A biztoshelyettes a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény végrehajtásáról szóló 203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet és az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet módosításáról szóló 208/2025. (VII. 17.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Mód. Kr.) jogalkotási folyamatában az indítvánnyal érintett rendelkezésre vonatkozóan **már annak társadalmi egyeztetése során felhívta az előterjesztő, jogalkotó figyelmét a jogszabály-módosítás kapcsán felmerült alkotmányossági aggályokra.**[2] A kormányrendelet módosításának tervezete a Kormány honlapján társadalmi egyeztetés körében volt elérhető.[3] A társadalmi egyeztetés során a biztoshelyettes kérte a jogalkotót, hogy a Mód. Kr. 4. §-át, azaz a Natura Korm. rendeletre vonatkozó módosítást hagyják el a tervezetből.

A Mód. Kr.-t a kifogásolt rendelkezésekkel együtt fogadta el a Kormány, **így a Mód. Kr. 4. §-a szerinti módosítás beépült a Natura Korm. rendelet 10/A. § (2) bekezdésébe, amely kapcsán az alkotmányossági aggályok továbbra is fennállnak.**

Az alapjogi keretekkel összefüggésben ezúttal is fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a természeti értékek és a természetvédelmi oltalom alatt álló területek (különösen a Natura 2000 területek) **a nemzeti vagyon sajátos és pótolhatatlan részei, amelyekért az állam fokozott felelősséggel tartozik** az ezek részét képező természeti erőforrásokra vonatkozó szabályozás megalkotása során. Szükséges hangsúlyozni, hogy a Mód. Kr. 4. §-ával hatályba léptetett Natura Korm. rendelet módosítás **olyan jogi helyzetet teremtett, amely a korábban hatályos szabályokhoz képest sokkal szélesebb körben teszi engedélyezhetővé a Natura 2000 területekre negatív hatást gyakorló tevékenységek végzését azáltal, hogy a közérdek fogalmát kiterjesztette a szénhidrogénbányászatra.**

---

[1] A biztoshelyettes ez irányú kötelezettségét az Alkotmánybíróság 9/2024. (IV. 30.) AB határozat [13] és 5/2025. (VI. 30.) AB határozat [128] pontja közvetlenül is kiemeli.

[2] AJB-2870/2025. számon.

[3] A jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételről szóló 2010. évi CXXXI. törvény alapján: https://kormany.hu/dokumentumtar/a-203-1998-xii-19-es-a-275-2004-x-8-korm-rend-mod-tars-egyeztetese

A módosítással bevezetett jogi lehetőség alkalmazása hozzájárulhat a természeti erőforrások nem fenntartható kiaknázásához, a biológiai sokféleség csökkenéséhez, a honos növény- és állatfajok pusztulásához, az ökoszisztémák közötti kapcsolatok degradálódásához, amely miatt veszélybe kerülhet akár az ökológiai rendszerek működőképessége is. **Mindez közvetlenül kihat az emberek – és fokozottan a jövő nemzedékek – életminőségére, jóllétére, testi és lelki egészségére, egészséges környezethez való jogának biztosítására.** Tehát a Mód. Kr. 4. §-ával hatályba léptetett Natura Korm. rendelet módosítás által engedélyezett tevékenységek (szénhidrogénbányászat) akár hosszú távú és gyakorlatilag visszafordíthatatlan negatív hatást is kiválthatnak.

A Natura 2000 területeken megvalósuló szénhidrogén kutatófúrások végzése, illetve a szénhidrogénbányászat azért is okoz problémát, mert a kérdéses területhasználat nem ideiglenes. A bányászat műszaki szabályaiból következően ugyanis az eredeti állapot többé már nem állítható helyre, az mindenképpen felszín alatti és feletti végleges beavatkozással, illetve tájsebbel jár, így a Natura 2000 terület állapotát és természetvédelmi helyzetét a Natura 2000 terület kijelölésének céljával ellentétesen változtathatja meg.

Elsődleges[4] kiindulási alapnak kell tekinteni, hogy **az Alaptörvény P) cikke az állam és minden magánszemély számára is kötelezettségként fogalmazza meg a nemzet közös örökségébe tartozó természeti erőforrások, valamint a biológiai sokféleség védelmét,** megőrzését és a jövő nemzedékek számára való fenntartását. Az államot a P) cikkből fakadó kötelezettségek teljesítése során fokozott felelősség és ennek érvényesítésében egyfajta elsőbbség terheli.[5] Az Alkotmánybíróság más alkalommal arra is rámutatott: az állam alkotmányos feladata, hogy a jövő nemzedékek *bizalmi vagyonkezelőjeként* járjon el, és e minőségében köteles a jövő generációk érdekeit megfelelő módon érvényesíteni. Ennek értelmében **az állam a jelen generációk számára csak addig a mértékig teheti lehetővé a természeti kincsek hasznosítását, ameddig az a természeti értékek hosszú távú fennmaradását nem veszélyezteti.**[6] Az Alkotmánybíróság kiemelte, hogy a védett természeti területek és a Natura 2000 hálózatba tartozó területek kulcsfontosságúak az Alaptörvény P) cikkének érvényesüléséhez.[7] Tehát miközben Magyarország kétségkívül szuverén módon rendelkezhet természeti erőforrásai felett, *„ezen rendelkezési joga nem korlátlan: tekintettel kell lennie a biológiai erőforrások fenntartható módon történő használatára, és a biológiai sokféleség megőrzésének kötelezettségére"*.[8]

Az Alkotmánybíróság és a Kúria döntései alapján határozottan megállapítható, hogy: *„(...) **a bányászati tevékenység nem minősül kiemelt közérdekű célnak egy védett természeti***

---

[4] A védett természeti és a Natura 2000 területeket érintő szénhidrogén-kutatási és -bányászati tevékenység kapcsán felmerülő alapjogi elveket a biztoshelyettes már korábban összegezte, amelyek a Mód. Kr. kapcsán is változatlanul irányadóak és értékelendők.
L. A jövő nemzedékek szószólójának figyelemfelhívása a természetvédelmi célok megfelelő hatósági érvényesítéséről bányászati célú kutatási tevékenység engedélyezése során (2021. február 22.) (a továbbiakban: Figyelemfelhívás)
https://www.ajbh.hu/documents/10180/2926454/A+Sz%C3%B3sz%C3%B3l%C3%B3+figyelemfelh%C3%ADv%C3%A1sa+a+term%C3%A9szetv%C3%A9delmi+c%C3%A9lok+%C3%A9rv%C3%A9nyes%C3%ADt%C3%A9s%C3%A9r%C5%91l/c10b74ab-1e64-33c5-a150-8750b9279ba7

[5] 3104/2017. (V. 8.) AB határozat [39]

[6] 14/2020. (VII. 6.) AB határozat [22]

[7] 28/2017. (X. 25.) AB határozat [22]

[8] 28/2017. (X. 25.) AB határozat [43]

területen megvalósuló beruházás esetén. *Ez következik egyrészt az Alaptörvény P) és XXI. cikkeinek követelményeiből, valamint a Kúria joggyakorlatából is. Az egészséges környezethez való alapjogot garantáló XXI. cikket értelmezve az Alkotmánybíróság hangsúlyozta, hogy a Tvt. hatálya alá eső területeken a természetvédelmi célok elsődlegessége garanciális jelentőségű, azokat az állam nem rendelheti alá gazdasági szempontoknak.*[9] *A Kúria pedig korábbi ítéletében is kiemelte már, hogy az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet* ***(Natura Korm.rendelet) rendszerében nem tekinthető kiemelt közérdeknek a bányászati célú kutatási tevékenység****, így „az nem élvez elsőbbséget a nemzeti park részét képező védett természeti területeken".*[10] *Mindennek következtében - noha a tulajdonjog korlátozására feljogosító közérdekű célok között az Alkotmánybíróság a bányászatot is elismerte - az Alkotmánybíróság és a rendes bíróságok következetes gyakorlatára tekintettel ez semmiképpen sem jelenti azt, hogy* ***a védett, illetve Natura 2000 védelem alatt álló élőhelyekre jelentős hatást gyakorló bányászati tevékenységet ebben az összefüggésben kiemelt közérdekű célnak lehetne tekinteni.***"[11]

Mindezekkel kapcsolatban az Alkotmánybíróság azt is megállapította: *„A biológiai sokféleséget ugyanis csak mint egységet lehet többé-kevésbé megvédeni, mert az egyes fajokkal kapcsolatos környezeti terhelések kihatnak a többi fajra, és végső soron a teljes ökoszisztémára.* ***A magyarországi biológiai sokféleség megmaradását a természeti védelem alatt álló területek, a Natura 2000 hálózat és a védelem alatt nem álló területeken is érvényes környezeti szabályok összessége együttesen szolgálják.*** *A Natura 2000 területek különleges természetvédelmi jelentősége éppen abban áll, hogy megteremti az ember mezőgazdasági tevékenységébe ékelt természetes ökoszisztémák között az átjárást, az úgynevezett ökológiai folyosókat, amelyek éppen ezen ökológiai rendszerek fennmaradásához nélkülözhetetlen alapokat szolgálják."* Ahogy azt is megállapította az Alkotmánybíróság, hogy *„**Magyarországon - és az Európai Unióban is - a Natura 2000 hálózat alapvető és nélkülözhetetlen eszköze a biológiai sokféleség megőrzésének.**"* [12]

A Natura 2000 hálózat különös értéke, hogy a természetes és természetközeli területek egységes, összefüggő rendszerét alkotja, **ezáltal hozzájárul az Alaptörvény XX. és XXI. cikkei szerinti *testi és lelki egészséghez és egészséges környezethez való jog*** biztosításához. Egyre több tudományos eredmény mutat rá arra is, hogy a természethez fűződő kapcsolat az emberi testi és lelki egészség fontos tényezője. Ennek szellemiségét tükrözi az **Alaptörvény P) cikke is, amely alapján az állam és mindenki kötelezettsége a biológiai sokféleség, különösen a Magyarországon honos növény- és állatfajok védelme, megőrzése és fenntartása a jövő nemzedékek számára.**

Az Alkotmánybíróság azt is megerősítette, hogy **sérti az Alaptörvény P) cikkét, ha az állam – egyebek mellett – a biológiai sokféleséget leromlott állapotban örökíti tovább a jövő nemzedékek számára.**[13] **A Nemzeti Hitvallás** is rámutat arra, hogy a jelen kormányzatok által hozott döntések kihatással vannak a későbbi nemzedékekre is, erre a tényre pedig a jelen kormányzati, illetőleg jogalkotói döntéseknek tekintettel kell lenniük. Az Alkotmánybíróság

---

[9] 16/2015. (VI. 5.) AB határozat [110]
[10] Kúria Kfv. 37.085/2016/9. ítélete (2016. szeptember 21.)
[11] Figyelemfelhívás 2. oldal
[12] 28/2017. (X. 25.) AB határozat [18] és [22]
[13] 28/2017. (X. 25.) AB határozat [32]

szerint mindez a felelősség azt kívánja meg a jogalkotótól, hogy **intézkedései várható hatását a tudományos ismeretek alapján, az elővigyázatosság és a megelőzés elveinek megfelelően értékelje és mérlegelje, és egy adott intézkedés követelményeként a környezet állapotának romlása bizonyosan ne következzen be.**[14]

Az Alkotmánybíróság maga is hangsúlyozta, hogy a P) cikk által védett természeti örökség fenntartása és megőrzése *„hosszú távú, kormányzati ciklusokon is átívelő gondolkodásmódot és szabályozást igényel"*[15], illetve, hogy a P) cikk olyan jogalkotói szemléletmódot követel meg, amely *„a rövid távú, gyakran gazdasági szempontú megközelítéssel szemben (...) hosszabb távú, gyakran kormányzati ciklusokon is átívelő, folyamatos kodifikációs és tervező tevékenységet érvényesíti."*[16]

Ennek megfelelően, az Alaptörvény 38. cikkére is figyelemmel, olyan jogszabályokat kell alkotni, amelyek biztosítják a nemzeti vagyon kezelésének és védelmének célját, a közérdek szolgálatát, a közös szükségletek kielégítését és a természeti erőforrások megóvását, valamint a jövő nemzedékek szükségleteinek figyelembevételét egyaránt.[17] Ennek folyománya, **hogy a szénhidrogénbányászati tevékenység biztosítása is csak addig a mértékig terjedhet, ameddig az a természeti kincsek hosszú távú fennmaradását nem veszélyezteti.**

A Mód. Kr. 4. §-a által bevezetett Natura Korm. rendelet módosítás vizsgálata során a visszalépés tilalmát[18] is messzemenően figyelembe kell venni. Az Alkotmánybíróság az elővigyázatosság és a megelőzés elveivel immár egységben értelmezi, eszerint ***„az állam nem élvez szabadságot abban, hogy a környezet állapotát romlani engedje, vagy a romlás kockázatát megengedje. A természetvédelem jogszabályokkal biztosított szintjét az állam nem csökkentheti"***, kivéve, ha ez más alkotmányos jog vagy érték érvényesítéséhez elkerülhetetlen.[19] A védelmi szint csökkentésének mértéke az elérni kívánt célhoz képest ekkor sem lehet aránytalan.

II. Az indítvány részletes indokolása

A Mód. Kr. 4. §-a a Natura Korm. rendelet 10/A. § (2) bekezdését úgy módosította, hogy **a kiemelt fontosságú közérdek fogalma kiegészült *„az ország energiaellátását biztosító szénhidrogénbányászati tevékenység,"* kifejezéssel.**

A nemzetgazdaság részére ásványi-nyersanyagellátás biztosítása érdekében egyes törvényi és kormányrendeleti szabályoknak veszélyhelyzet ideje alatt történő eltérő alkalmazásáról szóló 627/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 2. § a veszélyhelyzet ideje alatt már egyszer módosította a Natura Korm. rendelet 10/A. § (1) és (2) bekezdését. Ebben az időszakban (2022. XII. 30-tól – 2025. VII. 29-ig) azzal az eltéréssel kellett alkalmazni a Natura Korm. rendeletet, hogy *„kiemelt fontosságú közérdeknek minősül az ország energiaellátásának biztosítása az olyan terv vagy beruházás esetén, amely a mélyműveléses bányászattal kitermelhető ásványvagyon vagy más energiahordozó, továbbá geotermikus energia kutatására*

---

[14] 14/2020. (VII. 6.) AB határozat [35], 13/2018. (IX. 4.) AB határozat [13], 28/2017. (X. 25.) AB határozat [75]
[15] 28/2017. (X. 25.) AB határozat [34], 14/2020. (VII. 6.) AB határozat [36], 17/2018. (X. 10.) AB határozat [96]
[16] 16/2022. (VII. 14.) AB határozat [46], 3223/2017.(IX.25.) AB határozat [28]
[17] Alaptörvény 38. cikk
[18] 16/2022. (VII. 14.) AB határozat [45], 13/2018. (IX. 4.) AB határozat [20]
[19] 28/2017. (X. 25.) AB határozat [34], 3223/2017.(IX. 25.) AB határozat, 16/2015. (VI. 5.) AB határozat [8], [106], 4/2019. (III. 7.) AB határozat [46]

vagy kitermelésére vonatkozik." Ezen veszélyhelyzeti szabályozás kapcsán is felmerült[20], hogy a jelen nemzedék testi és lelki egészséghez és egészséges környezethez való alapvető jogai, illetve a nemzet közös örökségének védelmén keresztül a jövő nemzedékek érdekeit oltalmazó államcél biztosítását szolgáló alapjogi keretek miatt **még a veszélyhelyzet alatt sem lett volna megengedhető ilyen jellegű módosítás.** Az Alaptörvény szerint a veszélyhelyzet idején fennálló különleges helyzet indokainak **megszűnésekor pedig értelemszerűen az átmeneti jogszabályoknak is meg kell „szűnniük", így tehát azokhoz hasonló jellegű módosításokat nem lehetne elfogadni.** A Mód. Kr. által hatályba léptetett Natura Korm. rendelet-módosítás ezen alkotmányos alapvetéssel megy szembe, anélkül, hogy ilyen sajátos helyzetekre az Alaptörvény lehetőséget adna.[21]

A Mód. Kr. 4. §-a által bevezetett Natura Korm. rendelet módosítás a *„kiemelt közérdekűnek"* minősülő beruházások fogalmi körét úgy bővíti, hogy e körben nem érvényesül a Natura 2000 területeket érintő beruházások esetében alkalmazandó európai uniós védelmi mechanizmus.[22] E védelmi rendszer szerint minden olyan terv vagy beruházás elfogadása, illetőleg engedélyezése előtt, amely valamely Natura 2000 területre akár önmagában, akár más tervvel vagy beruházással együtt hatással lehet, **vizsgálni kell azoknak a Natura 2000 terület kijelölésének alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásait (összefoglalóan: Natura 2000 vizsgálat).** A Natura 2000 vizsgálat első lépéseként az eljáró hatóság elvégzi az úgynevezett „elővizsgálatot (screening)".[23] A Natura 2000 vizsgálat második lépcsőfoka maga a Natura 2000 hatásbecslés, amelyet akkor kell végezni, ha az „elővizsgálat" alapján a tervnek, illetve beruházásnak jelentős hatása lehet.[24] A Natura 2000 vizsgálat harmadik részére[25] akkor kerül sor, ha a jelentős kedvezőtlen hatás lehetősége ellenére azt javasolják, hogy a terv vagy beruházás ne kerüljön elutasításra, hanem azt további mérlegelés tárgyává kívánják tenni. Ebben az esetben tehát, ha a terv, illetve a beruházás kedvezőtlen hatással jár, és a terv, illetve a beruházás megvalósítására egyéb észszerű megoldás nincs, azonban a tervhez, illetve a beruházáshoz **közérdek** fűződik[26], a terv mégis elfogadható, illetve a beruházás mégis engedélyezhető. Amennyiben a tevékenység kiemelt jelentőségű fajra[27] vagy élőhelytípusra[28] gyakorol jelentős hatást, akkor – még az általános közérdek (az ország társadalmi-gazdasági fejlődését szolgáló célok) fogalmánál is szűkebb – csak **kiemelt fontosságú közérdekből** (vagyis a közegészség, közbiztonság,

---

[20] A biztoshelyettes AJB-2660/2024. számon jelezte az érintett tárcáknak.

[21] Lásd részletesebben: A jövő nemzedékek szószólójának figyelemfelhívása a veszélyhelyzeti előírások továbbélése és a környezeti hatások jogalkotást megelőző felmérése kapcsán (2026. szeptember 30.) https://www.ajbh.hu/documents/10180/0/4134_2026_Figyelemfelhivas_veszelyhelyzet_es_kv_hatasok_felmerese

[22] A természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló 92/43/EGK irányelv (a továbbiakban: élőhelyvédelmi irányelv) 6. cikke szerinti védelmi rendszer.

[23] A Natura Kr. 10. § (1) bekezdése, illetve az élőhelyvédelmi irányelv 6. cikk (3) bekezdése.

[24] Natura Kr. 10. § (2) bekezdés.

[25] Élőhelyvédelmi irányelv 6. cikk (4) bekezdés, Natura Kr. 10. § (8) bekezdés.

[26] Natura Kr. 10/A. § (2)-(3) bekezdés.

[27] Natura Kr. 2. § b) pont: *„kiemelt közösségi jelentőségű fajok: a 2. B) és a 3. B) számú mellékletben meghatározott azon fajok, amelyek közösségi szempontból veszélyeztetettek, sérülékenyek, ritkák, illetőleg bennszülöttek, és amelyek megőrzéséért a Közösség kiemelt felelősséggel tartozik"*

[28] Natura Kr. 2. § d) pont: *„kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípusok: a 4. B) számú mellékletben meghatározott azon közösségi élőhelytípusok, amelyeket közösségi szinten eltűnés veszélye fenyeget, és amelyek megőrzéséért a Közösség különleges felelősséggel tartozik"*

környezetvédelem) vagy az Európai Bizottság véleményének kikérése alapján egyéb közérdeknek minősülő tény esetén engedélyezhető a beruházás. Az irányelv rendelkezései e tekintetben nem képezhetik mérlegelés tárgyát, mind annak szövegéből, mind pedig a kapcsolódó bírósági gyakorlatból egyértelmű, hogy a felsorolás taxatív, nem bővíthető. Nyugodtan állíthatjuk, hogy ebben a tekintetben a nemzeti jogalkotás mérlegelési jogköre nem érvényesül, **közvetlen hatályú rendelkezéssel állunk szemben.**

A Mód. Kr. előtt hatályban lévő szabályozás alapjául szolgáló Natura Korm. rendelet az élőhelyvédelmi irányelv átültetése alapján tehát taxatíve meghatározta, hogy **mi minősül *„kiemelt fontosságú közérdeknek**: az emberi egészség és élet védelme, a köz biztonságának a fenntartása, valamint a környezet szempontjából kiemelt jelentőségű kedvező hatás elérése."*[29] A Mód. Kr. 4. §-a által bevezetett módosítás az élőhelyvédelmi irányelvben, valamint az annak hazai jogrendszerbe történő átültetéséül szolgáló **Natura Korm. rendeletben meghatározott – a fentiek alapján annak átfogó és rendszertani jellegéből adódóan sem bővíthető – fogalomrendszerhez képest mégis kiegészítette a kiemelt fontosságú közérdek fogalmát egy olyan partikuláris érdekkel, amely esetében a közérdek minősítés is kétséges, az inkább egyedi vagy országos szintű gazdasági érdeket szolgál**. Kérdéses ugyanis, hogy a bevezetett új fogalom szerinti tevékenység, *„az ország energiaellátását biztosító szénhidrogénbányászati tevékenység"* valóban minden terv és minden beruházás esetén közérdeknek tekinthető-e. Felmerül annak a kockázata is, hogy ez az általános jogszabályi kiegészítés az egyedi, részletes, beruházás szintű Natura 2000 vizsgálatok lefolytatása helyett visszalépést valósít meg a korábbi védelmi, szabályozási szinthez képest, illetve nincs összhangban a Natura 2000 területekre vonatkozó természetvédelmi célkitűzésekkel, uniós előírásokkal. Az Alkotmánybíróság legújabb gyakorlata alapján[30] a visszalépés tilalmába ütközés körében értékelendő az is, ha egy adott szabályozás a tudomány és technika állásának megfelelően az elővigyázatosság és megelőzés elveiből fakadó követelményeket nem teljesíti. Márpedig a klímaváltozás hatásaira való felkészülésben és azok mérséklésében a természeti értékek, általában az ökoszisztéma, így a Natura 2000 területek fokozott oltalmának szükségessége immáron tudományosan sem vitatott. A Mód. Kr. 4. §-a által bevezetett Natura Korm. rendelet módosítás ezt a célt kifejezetten nem szolgálja, sőt azzal ellentétes.

A Natura 2000 területeket érintő tevékenységek vizsgálatának kötött menete van, az uniós és a hazai jogszabályok egyértelműen meghatározzák, hogy mit kell közérdeknek, illetve kiemelt közérdeknek tekinteni.[31] Ehelyütt is hangsúlyozni kell, hogy **az Európai Bíróság ítéletei értelmében** az *„érdeknek egyszerre kell **»közérdeknek« és »nyomósnak« lenni,** ami azt jelenti, hogy olyan jelentőséggel kell bírnia, amely az élőhelyvédelmi irányelvnek a természetes élőhelyek, a vadon élő állatok és növények védelmére irányuló céljával*

---

[29] Élőhelyvédelmi irányelv 6. cikk (4) bekezdés második albekezdése, valamint a Natura Kr. 10/A. § (2) bekezdése.
[30] 5/2025. (VI. 30.) AB határozat [120] bekezdés
[31] A Natura 2000 területeket érintő tevékenységek kapcsán kiadott biztoshelyettesi jogi összefoglaló és jogalkalmazási útmutató részletesen kitér arra, hogyan történik a Natura 2000 területeket érintő tevékenységek vizsgálatának menete.
A jövő nemzedékek szószólójának jogi összefoglalója és jogalkalmazási útmutatója a Natura 2000 területeket érintő tevékenységek kapcsán:
https://www.ajbh.hu/documents/10180/7539988/A+j%C3%B6v%C5%91+nemzed%C3%A9kek+sz%C3%B3sz%C3%B3l%C3%B3j%C3%A1nak+jogi+%C3%B6sszefoglal%C3%B3ja+%C3%A9s+jogalkalmaz%C3%A1si+%C3%BAtmutat%C3%B3ja+a+Natura+2000+ter%C3%BCleteket+%C3%A9rint%C5%91+tev%C3%A9kenys%C3%A9gek+kapcs%C3%A1n.pdf/8aa4546a-971b-d2c1-5a48-f98c06d935a5

egyensúlyban áll."[32] Ehhez járul még szempontként, hogy **közérdekből is csak akkor engedélyezhető a tevékenység, ha nincs más alternatív megoldás és lehetséges a beavatkozás negatív hatásait kompenzációs intézkedésekkel ellensúlyozni.** Itt tehát semmilyen automatikus mentességről nem lehet szó. Továbbá az uniós jog európai bizottsági és európai bírósági értelmezése szerint a közérdek abban az esetben elsődleges fontosságú, **ha hosszú távúnak minősül az érdek.**[33] Az EUB e tekintetben töretlen hatályos jogértelmezésével ellentétesen a Mód. Kr. 4. §-a által bevezetett Natura Korm. rendelet módosítás általánosságban minden olyan tervet vagy beruházást közérdekűnek kíván tekinteni, amely az ország energiaellátását biztosító szénhidrogénbányászati tevékenységre vonatkozik, holott ezt tervről tervre, esetről esetre, beruházásról beruházásra az illetékes hatóságoknak egyedileg kellene megítélnie a megfelelő vizsgálatok (pl.: Natura 2000 vizsgálat) alapján.[34] **A közérdek fogalmának ilyen jellegű, jogszabályi szintű, generális, a mérlegelést kizáró kibővítése egy adott tevékenységi körrel felveti egyben a közösségi joggal való ütközés lehetőségét is.**

Az élőhelyvédelmi irányelv és a Natura Korm. rendelet alapján, a konkrét téma szempontjából alapvetően két nagy kategóriára oszthatjuk a Natura 2000 területeket. Az első kategóriába az *„alap"* Natura 2000 területek tartoznak, amelyek közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok védelmére lettek kijelölve. A második kategóriában a *„kiemelt"* Natura 2000 területek vannak, amelyek kiemelt jelentőségű vagy elsődleges fontosságú közösségi jelentőségű fajok[35] és élőhelytípusok[36] védelmét szolgálják. A Mód. Kr. 4. §-a által bevezetett Natura Korm. rendelet módosítás éppen **a *„kiemelt"* jelentőségű Natura 2000 területek tekintetében bővíti ki a kiemelt fontosságú közérdek fogalmát, holott ezen területek megőrzéséért az Európai Unió tagállamai, így hazánk is még az általánosnál is nagyobb felelősséggel tartozik, mert ezek a területek a legveszélyeztetettebbek, legsérülékenyebbek, legritkábbak.** Ezeken a különleges területeken nem a beruházások számát kellene növelni – a közérdek fogalmának bővítésével, általános érvényű meghatározásával –, hanem a legtöbbet kellene tenni természetvédelmi helyzetük megőrzése, fenntartása, illetve helyreállítása[37] érdekében.

Az Alaptörvény P) cikkéhez, valamint az egészséges környezethez, illetve a testi, lelki egészséghez való alapvető jogokról szóló XX. és XXI. cikkekhez kapcsolódó, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatával is megerősített alapjogi keretek megfelelően körülírják a nemzet közös örökségébe tartozó természeti erőforrások és a biológiai sokféleség védelmének, megőrzésének, valamint a jövő nemzedékek számára való fenntartásának követelményeit, amelyekkel a Mód. Kr. 4. §-a által bevezetett Natura Korm. rendelet módosítás, és így a Natura Korm. rendelet 10/A. § (2) bekezdésének hatályos szövegezése szembe megy. Ennek megfelelően sérülhet a Natura 2000 területek, természetközeli élőhelyek biodiverzitásának védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése.

---

[32] C-182/10. sz. ügy, 75. pont; C-43/10. sz. ügy, 121. pont

[33] C-43/10. sz. ügy, 122. pont

[34] Élőhelyvédelmi irányelv 6. cikke, illetve a Natura Kr. 10-10/A. §- szerinti Natura 2000 vizsgálat, Natura 2000 hatásbecslés

[35] Élőhelyvédelmi irányelv: 1. cikk h) pont, Natura Kr. 2. § b) pont, 2. B) és 3. B) számú melléklet. Például: rákosi vipera, kövi rák, magyar kökörcsin

[36] Élőhelyvédelmi irányelv: 1. cikk d) pont, Natura Kr. 2. § d) pont, 4. B) számú melléklet. Például: Pannon homoki gyepek, Euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek

[37] Lásd a természet helyreállításáról szóló Európai Parlament és a Tanács 2024/1991 EU rendeletéből fakadó kötelezettségeket.

III. Összefoglalás

Mindezek alapján álláspontom szerint a Mód. Kr. 4. §-a által bevezetett Natura Korm. rendelet 10/A. § (2) bekezdésében megjelenő, *„az ország energiaellátását biztosító szénhidrogénbányászati tevékenység,"* kitétel veszélyeztetheti a nemzet közös örökségébe tartozó természeti értékek védelmét, egyaránt **sérti az Alaptörvény XX. cikkében szereplő testi és lelki egészséghez, a XXI. cikkében szereplő egészséges környezethez való jogot, valamint az Alaptörvény P) cikkében** foglalt nemzet közös örökségére vonatkozó alkotmányos kötelezettségek teljesítését, továbbá a visszalépés tilalmába ütközik, amelyek indokolttá tették az Alkotmánybírósági vizsgálat indítványozását.

A Mód. Kr. 4. §-a által bevezetett Natura Korm. rendelet módosítás a kiemelt közérdek fogalmának – uniós joggal ellentétes – bővítésével olyan tevékenységek (szénhidrogénbányászat) végzésének lehetőségét teszi generálisan engedélyezhetővé, amelyek **akár helyrehozhatatlan károkat okozhatnak**. Továbbá a módosítás által előtérbe helyezett bányászati gazdasági érdekkel szemben nem áll rendelkezésre olyan eszköz, amely a prioritásként kezelendő természeti érték, a Natura 2000 területek védelmét biztosíthatná.

Ezen túlmenően a vitatott szabályozás alapjogilag aggályos helyzetet teremt azzal, hogy a Natura 2000 területek vonatkozásában eddig fennálló, a jogszabályok által korábban biztosított **védelmi szintben történő visszalépést valósít** meg, mégpedig teszi ezt oly módon, hogy az alapjogi szükségesség-arányosság tesztet[38] igazoltan nem végezték el, a szabályozás várható hatásait igazoltan nem tárták fel, és az eddig meglévő környezetvédelmi garanciák (közérdek szűk fogalma) megváltoztatásával a gazdasági érdekeket helyezték előtérbe.

Az Ajbt. 2. § (3) bekezdésében és 34. §-ában biztosított jogkörömben foglaltak alapján, a fenti indokokra tekintettel **kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy** az Abtv. 24. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság **vizsgálja meg** és a 41. § (1) bekezdésében biztosított jogkörében **semmisítse meg** a Natura Korm. rendelet 10/A. § (2) bekezdésében *„az ország energiaellátását biztosító szénhidrogénbányászati tevékenység,"* szövegrészt, mivel az – álláspontom szerint – a visszalépés tilalmába ütközik és ezért ellentétes az Alaptörvény P), valamint XX. és XXI. cikkeiben foglaltakkal, továbbá nem felel meg az Alaptörvény 38. cikkének (1) bekezdésében foglaltaknak sem.

Budapest, 2026. október 27.

Üdvözlettel:

[redacted]

Dr. Juhász Imre

[redacted]

[38] Alaptörvény I. cikk (3) bekezdés szerint.